

Utlåtande 2017:182 RVII (Dnr 106-1454/2016)

Stävja problemen med sopsäckar på Stockholms gator

Motion (2016:107) av Jonas Naddebo och Christina Linderholm (båda C)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2016:107) av Jonas Naddebo och Christina Linderholm (båda C) om att stävja problemen med sopsäckar på Stockholms gator anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

Jonas Naddebo och Christina Linderholm (båda C) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att staden förtydligar och skärper regelverket kring användning av gator och trottoarer för sopsäckar med betoning på fastighetsägarnas ansvar samt att trafikkontoret, efter att skärpning av regelverket skett, genomför en informationsinsats för att öka kunskaperna kring reglerna om framkomlighet, skötsel, ansvar och sanktioner.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden, BigBag, Fastighetsägarna Stockholm, NMT Transport AB (NMT), Polisen, Sortera, Suez och Think Pink. NMT, Polisen, Sortera, Suez och Think Pink har inte svarat på remissen.

Stadsledningskontoret konstaterar att staden saknar befogenhet att genomföra de förändringar som föreslås. Polisen är tillståndsgivare och har tillsynsansvaret för ordningslagen och därmed ansvaret att hantera och dokumentera olagligt ianspråktagande av offentlig plats samt beivra överträdelser. Förslaget om att parkeringsvakter ska anmäla byggsäckar som ställts olagligt på offentlig plats är inte förenligt med gällande lagar. Staden arbetar redan med informationsinsatser via bland annat tjänsten Anmäl storsäck.

Trafiknämnden instämmer i att staden saknar befogenheter att genomföra de förändringar som föreslås eftersom staden inte är tillsynsmyndighet enligt gällande regelverk. Kommuntjänstemän och parkeringsvakter saknar befogenhet att agera utifrån ordningslagen. Att en byggsäck står placerad utanför en fastighet innebär inte att fastighetsägaren automatiskt är ansvarig enligt ordningslagen utan det krävs att anordningen eller byggsäcken är hyrd eller köpt av ägaren. För att fastighetsägare ska ges liknande ansvar för byggsäckar som för snö- och isras krävs en ändring av ordningslagen. Nämnden instämmer i att staden redan arbetar med informationsinsatser.

BigBag anger att storsäckar bidrar till att minska antalet transporter eftersom större mängd avfall kan transporteras bort per tillfälle samt att storsäcken inte behöver transporteras bort direkt vid arbetsdagens slut utan transport kan ske under tider med låg trafikintensitet. BigBag arbetar för att minska problemen med otillåtna och övergivna storsäckar. BigBag anser att avfallsentreprenören ska tillåtas administrera uppställningstillstånd samt att fastighetsägare ska ta ett utökad ansvar för närområdet, eftersom det upplevs att bostadsrättsföreningar inte vill ta ansvar för avfall på annans mark trots klara bevis för att soporna genererats vid projekt i fastigheten/föreningen.

Fastighetsägarna Stockholm invänder mot förslaget att ytterligare ansvar ska läggas på enskilda fastighetsägare. Beställaren av storsäcken ansvarar för placering och att erforderliga tillstånd söks, fastighetsägare kan aldrig hållas ansvarig för någon annans räkning. För att fastighetsägare ska kunna göras ansvarig för storsäckar på samma sätt som vid risk för snöras och istappar krävs en ändring av ordningslagen. Fastighetsägarna ser inte att det är rätt väg att gå och vidhåller att ansvaret även fortsättningsvis ska åläggas användare av storsäcken. Fastighetsägarna har initierat en dialog med berörda aktörer inom Stockholm stad, Polisen, storsäckstillverkare, Anticimex m. fl. för att tillsammans skapa en plattform där ansvarsfördelning tydliggörs och vars utgångspunkt är att alla är med och bidrar till att lösa problemet.

Mina synpunkter

Jag håller med motionärerna om att olagligt placerade byggsäckar på gator och trottoarer kan utgöra en risk för allmänheten samt innebära att upplevelsen av gatumiljön försämras. Vidare kan dessa byggsäckar orsaka framkomlighetsproblem och förhindra renhållnings- och snöröjningsverksamheten.

Stadens möjligheter att agera är dock begränsade, eftersom det som remissinstanserna tar upp är polisen som är tillståndsmyndighet och därmed ansvarar för att kontrollera och beivra olagliga byggsäckar.

Staden arbetar med informationsinsatser för att förtydliga för invånarna att polistillstånd krävs för att ställa ut en byggsäck på gatan eller trottoaren. Trafiknämnden har tillsammans med Polisen och företaget SFK Estate Market Services AB, som ger ut Fastighetskalendern, utvecklat tjänsten Anmäl storsäck där vem som helst kan anmäla en felaktigt placerad byggsäck via en särskild hemsida eller på telefon. På såväl stadens hemsida som på Stockholm Vatten och Avfall AB:s hemsida finns tydlig och lätt funnen information om vad som gäller i samband med användning av byggsäck.

Detsamma kan däremot inte sägas om de större leverantörerna av byggsäckar. På deras hemsidor saknas information om att polistillstånd krävs för utställning på allmän plats eller så finns det angivet som en punkt bland en stor mängd andra som rör villkoren för hyra eller köp. Här finns en stor förbättringspotential. Stadens arbete bör inriktas på ökat samarbete med företagen som tillhandahåller byggsäckarna för att påverka dessa till att förtydliga användarnas ansvar för att söka polistillstånd i de fall då detta krävs.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2016:107) av Jonas Naddebo och Christina Linderholm (båda C) om att stävja problemen med sopsäckar på Stockholms gator bifalls.
2. Därutöver anför följande.

Vi välkomnar att ansvarigt borgarråd instämmer med motionärerna om att olagligt placerade säckar på Stockholms gator är ett stort problem. Både vad gäller framkomlighet – inte minst för snöröjning- och renhållningsverksamhet, men också hur det har en negativ inverkan på gatumiljön.

Staden har måhända inte full rådighet att genomföra de åtgärder som skulle behövas och som motionärerna föreslår för att komma åt de problem som finns med sopsäckar på stadens gator. Stockholms stad bör dock genomföra de åtgärder man har rådighet över samt sammanställa önskvärda regelförändringar man inte har rådighet över samt försöka påverka dessa.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:107) av Jonas Naddebo och Christina Linderholm (båda C) om att stävja problemen med sopsäckar på Stockholms gator anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Johanna Sjö (alla M) och Björn Ljung (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Daniel Helldén

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

Jonas Naddebo och Christina Linderholm (båda C) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att staden förtydligar och skärper regelverket kring användning av gator och trottoarer för sopsäckar med betoning på fastighetsägarnas ansvar samt att trafikkontoret, efter att skärpning av regelverket skett, genomför en informationsinsats för att öka kunskaperna kring reglerna om framkomlighet, skötsel, ansvar och sanktioner.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden, BigBag, Fastighetsägarna Stockholm, NMT, Polisen, Sortera, Suez och Think Pink. NMT, Polisen, Sortera, Suez och Think Pink har inte svarat på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 april 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att staden saknar befogenheter att genomföra de förändringar i regelverket som föreslås. De lokala ordningsföreskrifterna utgör ett komplement till ordningslagen, som är det egentliga regelverket. Det är polisen som är tillståndsgivare och har tillsynsansvaret för ordningslagen. Som tillsynsmyndighet är det polisens roll att hantera och dokumentera olagligt ianspråktagande av offentlig plats samt beivra överträdelser. Att parkeringsvakter ska anmäla byggsäckar som ställts olagligt på offentlig plats, som föreslås i motionen, är inte förenligt med gällande lagar.

Utöver de skäl som motionärerna tar upp som problem med felaktigt utställda byggsäckar kan tilläggas att de förhindrar renhållnings- och snöröjningsverksamheten. Det ligger i stadens intresse att byggsäckar enbart är placerade på platser i överensstämmelse med utfärdade tillstånd. Därför bedriver staden, i första hand genom trafiknämnden, visst informationsarbete om frågan. Bland annat har trafiknämnden tillsammans med Polisen och företaget SFK Estate Market Services AB, som ger ut Fastighetskalendern, utvecklat tjänsten *Anmäl storsäck* där vem som helst kan anmäla en felaktigt placerad byggsäck via en särskild hemsida eller på telefon.

På såväl stadens hemsida som på Stockholm Vatten och Avfall ABs hemsida finns tydlig och lätt funnen information om vad som gäller i samband med användning av byggsäck. Detsamma kan däremot inte sägas om de större leverantörerna av

byggsäckar. På deras hemsidor saknas informationen om att polistillstånd krävs för utställning på allmän plats eller finns det angivet som en punkt bland en stor mängd andra som rör villkoren för hyra eller köp. Här finns en stor förbättringspotential. Stadens arbete bör inriktas på ökat samarbete med företagen som tillhandahåller byggsäckarna för att påverka dessa till att förtydliga användarnas ansvar för att söka polistillstånd i de fall då detta krävs.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att motionen anses besvarad med vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 6 april 2017 följande.

1. Trafiknämnden överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Karin Ernlund (C), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret anser liksom motionären att byggsäckar olagligt placerade på trottoar kan utgöra en risk för allmänheten samt innebära att upplevelsen av gatumiljön försämras. Vidare kan dessa byggsäckar orsaka framkomlighetsproblem. Kontorets möjligheter att agera är dock begränsade vilket utvecklas nedan.

Regelverk

Ordningslagen är det regelverk som reglerar byggsäckar på offentlig plats. Kommuntjänstemän saknar befogenhet att agera utifrån ordningslagen varför påtryckningsmöjligheter blir högst begränsade och aldrig tvingande. I motionen föreslås att parkeringsvakter ska anmäla byggsäckar som ställts olagligt på offentlig plats. Som tillsynsmyndighet är det polisens roll att hantera och dokumentera olagligt ianspråktagande av offentlig plats samt beivra överträdelser.

Fastighetsägaren är i undantagsfall inköpare av byggsäcken men även i dessa fall är det endast ordningslagen som reglerar detta.

Att en byggsäck står placerad utanför en fastighet innebär inte att fastighetsägaren automatiskt är ansvarig enligt ordningslagen utan det krävs att anordningen eller byggsäcken är hyrd eller köpt av ägaren.

I motionen föreslås att regelverk liknande fastighetsägarens ansvar för snö- och isras bör införas även för byggsäckar. En fastighetsägares ansvar för snö- och isras från fastigheten regleras i ordningslagens 3 kap. 3 § andra stycket. Ansvaret innefattar skadeförebyggande åtgärder för att personer inte ska löpa risk att skadas. För liknande

skrivning gällande byggsäckar krävs en lagändring av ordningslagen.

Trafikkontorets uppfattning är att inte alla medborgare vet att polistillstånd krävs för uppställning av byggsäckar på offentlig plats. Informationsinsatser liknande de som föreslås i motionen är en viktig del i arbetet mot byggsäckar som ställs upp utan polistillstånd. Här genomför kontoret redan idag olika insatser.

Informationsinsatser

Trafikkontoret samarbetar med fastighetskalendern och polismyndigheten för att nå den som ställer ut byggsäcken via fastighetsägaren. Information förmedlas om reglerna för uppställning av byggsäckar samt om att byggsäcken behöver tas bort om den utgör fara, hinder och saknar polistillstånd. Kontoret kan även i vissa fall lämna informationslappar med ovan nämnd information på byggsäckar som står utan polistillstånd och som uppmanar ansvarig att flytta byggsäcken. I den webbaserade tjänsten *Anmäl storsäck* [www.anmalstorsack.se/] ber trafikkontoret och polismyndigheten fastighetsägarna och bostadsrättsföreningarna om hjälp att nå de boende som har ställt ut byggsäckarna. Anmälan hamnar hos polisen som har ansvar för att se till att den olaga uppställningen kontrolleras via närpoliserna.

Sammanfattningsvis anser kontoret att ambitionen i motionen är god men att staden saknar befogenheter eftersom staden inte är tillsynsmyndighet enligt gällande regelverk. Kontoret instämmer i att informationsinsatser är viktiga och arbetar aktivt med detta.

BigBag

BigBags yttrande daterat den 29 maj 2017 har i huvudsak följande lydelse.

I en miljonstad med glödhet bostadsmarknad är byggavfall från renoveringar vid mindre projekt en särskild utmaning.

Avfall i lyftögleförsedda säckar är del av lösningen på detta problem. Varje dygn hämtas säckar från ett par hundra projekt under tider med låg trafikintensitet. Tidigare fraktades denna typ av sopor med bilar med eller utan släpvagn, vanligtvis efter arbetsdagens slut och med en tillåten maxvikt vida understigande den som s.k. storsäckar erbjuder.

Med möjligheten att förenkla sophanteringen kommer också enkelheten att smita från ansvar. Tiden före storsäck, kallades kvarlämnade byggsopor för ”pinnhögar” och bestod av ofta oförpackat avfall.

BIG BAG har genom åren belyst detta problem i många forum och arbetar ständigt för att möjliggöra en enkel och problemfri hantering.

BIG BAG's bidrag för att minimera de negativa effekterna av sophantering vid mindre projekt är:

1. Hämtning av avfall samma dag som det uppstår, utan extra kostnad.
2. Samma kostnad per kärl oavsett antal, för att undanröja incitament att bygga sopberg.

3. Utvecklat system för att tillsammans med fastighetsägare ta en del av ansvaret för bortforsling av s.k. dumpat avfall.

4. Förmedlat vikten för fastighetsägare/föreningar att kontrollera avfallens ursprung, i samma stund det genereras.

5. Förmedla via hemsida att uppställning ska ske på tillåten plats.

Utöver dessa åtgärder har BIG BAG ”lobbat” för att avfallsentreprenören ska tillåtas administrera uppställningstillstånd, givet att myndighetskrav på säkerhet o.d. tillgodoses.

BIG BAG vill också föreslå att låta fastighetsägare/förening ta ett utökat ansvar för närområdet, på liknade sätt för det som gäller halka vid isbildning o.d. Orsaken är att vi ibland upplever att bostadsrättsföreningar inte vill ta ansvar för avfall på annans mark, trots klara bevis för att soporna genererats vid projekt i fastigheten/föreningen.

Fastighetsägarna Stockholm

Fastighetsägarna Stockholms yttrande daterat den 28 april 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Fastighetsägarna delar motionärernas uppfattning om att olagligt placerade storsäckar är ett problem som medför en försämrad stadsmiljö, sanitära olägenheter och minskar framkomligheten på stadens gator.

Fastighetsägarna vill dock med bestämdhet invända mot förslaget att ytterligare ansvar ska läggas på enskilda fastighetsägare. Det är, och ska vara, beställaren av storsäcken som bär ansvaret för placering och att erforderliga tillstånd söks.

Fastighetsägare, oavsett upplåtelseform, kan och vill medverka till att information om vad som krävs når fram, men kan aldrig hållas ansvarig för någon annans räkning.

Fastighetsägarna motsätter sig förslaget i motionen om att fastighetsägare bör göras ansvarig för storsäckar på samma sätt som vid risk för snöras och istappar. För att detta ska kunna göras gällande krävs en ändring av ordningslagen. Fastighetsägarna ser inte att det är rätt väg att gå och vidhåller att ansvaret även fortsättningsvis ska åläggas användare av storsäcken.

Fastighetsägarna har initierat en dialog med berörda aktörer inom Stockholm stad, Polisen, storsäckstillverkare, Anticimex m. fl. för att tillsammans skapa en plattform där ansvarsfördelning tydliggörs och vars utgångspunkt är att alla är med och bidrar till att lösa problemet.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Karin Ernlund (C) enligt följande.

Karin Ernlund (C) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen och därutöver anför följande:

Centerpartiet vill börja med att tacka kontoret för det mycket utförliga svaret på motionen. Det är uppenbart att staden inte har rådighet att genomföra de åtgärder som skulle behövas för att komma åt de problem som finns med sopsäckar på stadens gator. Staden bör dock genomföra de åtgärder man har rådighet över samt sammanställa önskvärda regelförändringar man inte har rådighet över samt försöka påverka dessa.